

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitetulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Cuventu de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI. alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu cu ocasiunea adunarei generale a despartimentului ținute la 3 Augustu 1886 in Comun'a T. Santeu. — Raportulu generalu alu despartimentului XI (Selagiu, Silvaniei) a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ținutu la adunarea generala dela 30 Augustu 1886, in comun'a T. Santeu. — Unele cunoscintie din istori'a metaleloru (Urmare si fine). — Comerçiuu Romaniei cu tierile straine in anulu 1884. — Procese verbale ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedintiele din 30 Octombore si 26 Novembre n. 1886. — Apelu pentru ridicarea unui monumentu lui Radetzky in Vien'a. — Bibliograficu: Publicatiunile Academiei Romane din Bucuresci (Urmare). — Scól'a superióra de fetitie din Sibiiu (Continuare din Nr. 19 si 20.) colecte. — Anuntiu de abonamentu.

Cuventu

de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu cu ocasiunea adunarei generale a despartimentului ținute la 30 Augustu 1886 in Comun'a T. Santeu.

Pré Onorata Adunare!

Fie-care seclu 'si are meritele si demeritele séu virtutile si scaderile sale. Unu meritu principale alu seculului presinte este, cà a emancipatu omulu nu numai in corpu, dar si in spiritu; pentruca a ruptu nu numai lantiurile seculare, cari 'lu legau pe omu, care este tipulu si asemenarea Creatorelui — de gli'a pamentului — ci a ruptu si legaturile spiritului omenescu, prin cari erá detienutu in regiunea intunecósa a nesciintiei.

Operatiunea acésta salvátore de genulu omenescu din sclavi'a dejosítore de demnitatea omului o-a indeplinitu geniulu evului nostru prin cultura. Cultura au avutu multe din popórele evului vechiu si mediu, au escelatu in cultura Grecii si Romanii asia, càtu cultur'a depusa in operele clasice si adi ne servesce de modelu. Inse cultur'a loru a fost unilaterala, pentrucà au cultivatu numai ingeniulu, dar ànim'a nu. Dar si cultur'a in sciintie au fost dominiulu eschisivu alu classeloru privilegiate, pàna càndu mass'á omenimei cea mai mare erá cu deadinsulu retienuta in intunereculu nesciintiei, si erá exploatata intr'unu modu avilitoriu de demnitatea omenésca prin class'a cea puternica si privilegiata. Ce efectu produce sufletulu in corpulu celu compactu fisicu, tocmai asemene rezultate au avutu, si are spiritulu cul-

turei in corpulu celu moralu alu omenimei si alu popóreloru; asia càtu precumu unu corpu fisicu numai pàna atunci e sanetosu si viu, pàna càndu e petrundu de operatiunea sufletului in tóte medularile sale asia càtu, deca cutare-va membru nu 'si trage viéti'a vitala dela poterea sufletului, se lancediesce si amortiesce cu incetulu si trage dupa sine perirea intregului corpu fisicu — asia si corpulu celu morale alu popóreloru numai atunci e compactu si sanatosu, deca tóte medularile aceluia-si sunt petrunde de spiritulu civilisatiunei si alu culturei. Documentu invederatu ne este sórtea popóreloru antice nóue pastrata prin paginile istoriei, cà desí unele au avutu classa culta, de sí au transpusu posteritatiiei literatur'a clasica; de sí domni'a loru au latit'o si intarit'o preste alte popóre pàna la unu timpu prin ascutitulu sabiei, totusi incetu cu incetulu au decadiutu si au disparutu din numerulu popóreloru asia, càtu numai numele le-au remasu scrise pe paginile istoriei cu litere de doliu. — Deci meritulu evului nostru este, cà a decretatu asia dicèndu terenulu culturei si alu sciintiei de terenulu comunu pentru toti membrii, pentru tóte treptele natiuniloru si a edisu de o necesitate imperativa pentru in florirea si subsistinti'a popóreloru si cultur'a ànimei, nu numai a ingeniului.

Spiritulu culturale alu seculului nostru a desfintiatu nu numai jobagi'a trupésca ci si cea sufletésca; pentrucà elu a desemnatu locu pentru prunculu tieranului fostu jobagiu pre banc'a scólei si a culturei lãnga domnisorulu esitu din tulpina aristocratica. Elu a petrundu prin lumin'a sa cea binefacátore nu numai in palatiele cele pompóse ale familieloru privilegiate, ci si in colibele scunde ale tieranului. Meritulu spiritului culturei este si infratirea si apropierea tuturoru páturiloru societatiiei omenesci, unindu-le pre acele prin lumin'a si foculariulu comunu alu cul-

turei; pentruca impresiunile facute asupr'a spiritului si animei omenesci in etatea frageda a prunciei si a junetiei e permanenta pentru intrég'a cariera a vietiei Cultur'a prin scóla unesce indiviidii singuratici din treptele societatiei, unesce familiile, unesce si in natiunile; ér unde este unire, acolo este si tãrã de desastreloru.

Resultatulu culturai sunt cei care in sinulu fie-care natiuni, adeca: inteligentiã de mijlocu, care in timpurile antice li se datã; dar care adi formédia tulpin'a cea care e fundamentulu popóreloru, si a careia potere adi decide vietiã de viitoriu popóreloru, si poporulu tierénu care e fundamentulu fie-careia natiuni.

Trei factori fiecare isi are sublim'a sa muncã spre regenerarea si conservarea natiunii. In inteligentiã trebuie se fie reprezentata, cultura si inbratiosiatã literatur'a séu fructele geniului carei natiuni; prin class'a de mijlocu industri'a si comerciulu, a careia chiamare este, cá productele crude rezultate din sudórea crunta a natiunii prin ajutoriulu sciintiei se-le prelucre si transforme in mijlóce necesarie spre sustinerea vietiei natiuniloru si se faca asia dicéndu, ca sãngele datoriu de viéti'a vitalã corpulu nationalu se nu se scurga din acelasi in alte popóre séu parti ale lumei, ci se remãna in trinsulu, spre a'lu sustiené si nutrí. Chiamarea poporulu tierénu este prin sudórea fetii sale a exploata productele si tesaurii pamentulu si a naturei si a'lu subministrã clasei de mijlocu a natiunii spre a le imprima sigilulu culturai prin munca si industria. Apunerea popóreloru antice si din evulu mediu a causat'o si accelerat'o lips'a de impartire in factori a popóreloru si a conlucrarei recipróce a acestor'a spre sustinerea si inflorirea némuriloru.

Si astadi numai acea natiune va prosperã si va avea viitoriu, care are inteligenti'a cultã, classã de mijlocu industriasia, si poporu economu laboriosu, séu mai chiaru vorbindu, acea natiune va trai si inflori, carea va avea literatur'a, industri'a perfectionata, si economi'a rationavera. Prin care dintre acesti trei factori ce misiune se indeplinesce in sinulu popóreloru? Inteligenti'a prin crearea si cultivarea productelor literarie representéza pe fie-care natiune in concertulu popóreloru Europei civilizate, pentruca literatur'a 'i da forma de cultã fie-careia natiuni; in ea se oglindéza trecutul victoriosu séu desastrosu, suferintiile si isbãndele natiuniloru; ca cetindu si studiindu nepotii si stranepotii faptele generóse si suferintiile de martiriu ale strabuniloru, — se va sterni in sufletulu si inim'a loru nobilulu simtiu de emulatiune si imitarea de asemene fapte. Deci o inteligentiã numai atunci póte avea consciintia liniscita ca 'si implinesce datorinti'a sãntã de fiica faciã cu mam'a din alu careia sinu sguduitu de fortune au esitu, si alu carei peptu o-au lapatatu, déca lucra pe terenulu literaturai némului seu, partinesce productele literarie, acele le iubesc, si 'si suge dintrensele nutrementu spiritualu cá din alu doilea peptu alu mamei sale.

...ulu cà in ce mesura 'si satisface aceste...
...ori si care individu séu familia inteli-
...ana, sunt productele literarie si ale diaristice
...e, cari se voru aflã pe mas'a de scrisu a capulu
...familiei, si si brosiurile beletristice cu cari este infrum-
...setiata mas'a de visite a Dómnei si Dsiórei casei.

Resedariulu in care se incepe cultivarea poporulu tierénu este scól'a popularã. Deci iubite poporu romanu imbratiosiédiã caus'a scolara cu tóta caldur'a inimei tale, nu o privi pe aceea de inimic'a ta, ci o saluta cá pre unu alu doilea Mantuitoriu alu teu din sclavi'a nescientiei intunecóse. Oh! de ai fi avutu tu scóla popularã inainte de acésta cu unu seclu, adi te-ai imbucura de o sórte mai fericita! Iubesc scól'a, cà numai prin ea vei invetiã a duce o economia mai rationavera, pentruca metod'a cea vechie a economiei nu mai este in stare se supórtre greutatile, cari 'ti apasa mosi'a si totodata se'ti sustina famili'a. Asia dara scól'a deschide inaintea unui poporu comorile bogate alu industriei si meserieloru, cari nascu din sinulu natiunii class'a de mijlocu, adeca trunchiulu corpulu nationale, si apoi déca unu corpu fisicu nu-i deplinu, ci e monstru, déca aru avea numai capu si picióre, asia si unu corpu moralu alu cutarui nému, déca sta numai din inteligentiã si poporu tierénu, nu'i deplinu, si n'are viétiã, si nici ca póte conta la viitoriu trainicu. Fii natiunii romane au avutu si póte unii si adi au cutare-va aversiune faciã de meserii, se nu dicu ca le este rusine a'si da copii la meserii, de si adi in statele cele mai civilizate ale Europei meseriasiu lu cuprinde locu in salonulu de petrecere si conversatiune alaturea cu aristocratulu. Adi meseri'a nu'i maimutiare, ci cea mai inalta sciintia; adi nu se dejoscesc ingeniulu omenescu prin meserii, ci se desvólta pãna la gradulu celu mai sublimu; adi nu admira lumea numai productele teoretice ale literaturai, ci mai multu se uimesce la privelisceã productelor industriei si meserieloru asia, càtu vediendu espusatiunile manufactureloru numai din patri'a nóstra, dar inca din statele mai propasite pre carier'a industriei, póte esclama privitoriulu càtra industriési „dii estis vos“, adeca numai schintéu'a dumnedieirei, care locuiesce in omu póte produce astfelu de lucruri. Mai incolo meseriile se potu numi in corpu fiecarei natiuni arteri'a datatóri'a de viétiã; pentru aceea si „Associatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu“ adi prin ajutóriele sale binefacatorie mai multu spriginesce pre elevii miseri romani, cari imbratiosiédiã cutare-va profesiune de meserii, sciindu prea bine, cà natiunea nóstra are lipsã imperativa se-si nasca din sine class'a de mijlocu a meseriasiloru.

Onorata adunare! Credu cà dóra amu si abusatu de indulgenti'a pretinuta a onoratei adunari, pentru-ce véceru scușele generóse. Dar se'mi fie ertatu a trai cu o asemenare si cu aceea 'mi incheiu cuvèntulu. Fii cari voiescu cá de un'a parte se aiba trecere inaintea opiniunii publice sanetóse de ómeni onesti; ér de alta parte nu voiescu cá se-i blasteme tierin'a morminteloru parintiesci si stramosiesci, mosi'a care le obvine dela parinti drept ereditate o pastrédiã cu cea mai mare scumpetate si

acea nu instreinea nici unu pasiu, ci o cultivédia cu sirguintia, fiindu conscii de datorinti'a sânta de a transpune acea mosia nestirbata prunciloru, nepotiloru si stranepotiloru lor. Natiunea romana inca a lasatu ereditate fiiloru sei, si inca mosi'a scumpa rescumperata cu sudori impreunate cu sânge. E dreptu, cà fii natiunei romane dela mam'a lor n'au ereditu nici dominie pamentesci, nici titluri si ranguri; ci au ereditu memori'a suferintieloru ei seculare; limb'a si religiunea, deci aceste dóue terémuri ale limbei nationale si ale religiunea stramosiesci 'li este datorintia santa ale cultiva si pastrá nestirbate pentru nepoti si stranepoti; si care dintre fiii mamei ar cutezá a ataca séu instreiná numai o urma din acestu patrimoniu, preste acela va cadea blastemulu mamei si alu tierinei mormintelor stramosiesci. — Prin acestea cerendu ajutoriulu harului cerescu preste lucrarile adunarei nóstre in numele Tatalui si alu Fiului si alu spiritului Sântu, amu onóre a dechiará adunarea de deschisa.

Raportu generalu

alu despartimentului XI (Selagiu, Silvaniei) a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinutu la adunarea generala dela 30 Augustu 1886, in comun'a T. Santeu.

Onorabila Adunare generala!

Comitetulu despartimentului conformându-se §-lui 18 din Regulamentu, prin graiulu meu vine cu respectu a raportá asupra activitatii sale si ve róga pre Dvostre se binevoiti a spune verdictulu, încátu acelu comitetu a coresponsu insarcinarii primite si asteptariloru juste concentrate in chemarea culturala a Despartimentului.

Spre acestu scopu inainte de tóte, in càtu privesce executarea decisiuniloru luate in adunarea generala, tinuta in anulu trecut la Basesci, avemu onóre a raportá urmatóriele:

1. Raportulu gen. alu comitetului càtra adunarea generala din anulu trecut s'a substernutu comitetului centralu, care l'a luat spre placuta sciintia si a aprobatu decisiunile adunarei generale, esprimându-si recunosciintia membriloru comitetului pentru zelulu dezvoltatu intru promovarea culturai poporului romanu din aceste pàrti.

2. Raportulu in cestiune urmatu de celu mòi magulitoriu comentariu la adres'a Despartimentului s'a publicatu in „Transilvania“ organulu oficiosu alu Asociatiunei. Acésta publicare a dispensatu pre comitetu a aduce in deplinire partea decisiunei din adunarea gen. trecuta la raportulu actuariului, sè se tiparesca si sè se distribue intre membrii Despartimentului. Ceremu incuviintiarea acestei neessentiali abateri dela otarirea anterióra, cu atátu mai vèrtosu, cà-ci raportulu fiindu publicatu in organulu oficiosu alu Asociatiunei, care pre lunga modestulu pretiu de prenumeratiune 1 fl. la anu ni aru fi datorintia tuturor membriloru alu avè, — ni s'a datu ocaziune a-lu poté procurá. Acei ce voru se aiba acelu raportu de interesu specialu pentru cultur'a poporala din

Selagiu, se'si procureze „Transilvania“, cu atátu mai vertosu, ca numai frundiariundu si cetindu acésta pretiosa publicatiune scientifica, plina cu materia de sciintia, mare parte din pén'a Nèstorului literaturai romane din monarchia, se va convinge despre valórea aceleia. De alta parte ve putemu asecurá, cà este pusa in lucrare compunerea monografiei Selagiului cu privire la starea culturala a Romaniloru. In acelu studiu si raportulu din anulu trecut, precum si alte date referitorie la scóele nostre poporali, date istorice, topografice scl. voru cuprinde loculu si estensiunea meritata.

3. Din partea comitetului in decursulu anului cu bucuria s'a observatu, ca distribuirea premiilor a servitu de indemn potente la invetiatorii nostri rurali intru implinirea chemarei lor, despre ce ne vomu permite a tractá mai la vale, unde va fi vorba despre esperientiele càstigate la esamenele de véra.

4. Propunerea comisiunei pentru propuneri din adunarea gen. trecuta, cà numele membriloru restantieri sè se cetésca in siedinti'a adunarei generali si aceia, cari nici dupa repetíte provocari n'aru plati taxele, se nu se mai considere de membri, s'a relegatu la comitetulu despartimentului. Acestu comitetu nu judeca timpulu oportunu a se pune in viétia procedur'a propusa cu atátu mai puçinu, càci ii place a crede, cà asociatiunea si despartimentulu nostru e capace a coaduná sub drapelulu seu membri in numeru considerabilu si pre lângá poterea morala dezvoltata pâna acumu fara alte mediulóce mai severe. Deocamdata vedemu a fi destulu, ca la inceputulu fiecarei adunari gen. sè se faca apelulu nominalu alu membriloru.

Nu ignoramu inse trist'a impregiurare, cà in acestu comitatu, unde numerulu romaniloru trece preste 106876 suflete abia sunt doi membri fundatori, 21 ordinari cu tax'a anualá de 5 fl. si 48 ajutoratori séu membrii ai despartimentului, de toti 71 membri, va se dica abia din 1500 romani se afla càte unu membru alu Asociatiunei si alu acestui despartimentu; unu picuru in mare, mai alesu déca consideramu ca intreprinderea nóstra e cestiune culturala, apoi cestiunile culturali nu se potu sustinea, cu atátu mai puçinu se potu promova prin tienute asia numité nici calde nici reci, si in genere déca voimu realizarea scopului, trebue se voimu si mediulócele.

Aceste mediulóce sunt morali si materiali. Incátu pentru cele de întâia, ce e dreptu din buze toti suntem ómeni ai culturai poporali, dar déca ni se poftesce nițica ostenéla, puçinu sacrificiu in interesulu acelei culturai, damu dosu, ne reculegemu tóta sciinti'a retorica, cà se ingramadimu scuse preste scuse, pentru-ce nu facemu nimicu, séu se convingemu, se orbimu lumea cu acea, ca noi suntem cei mai devotati causei, si déca pre lângá tóte sfortiarile nóstre nu se vede resultatulu, caus'a e afara de noi. Respectu regulei generali, dara pre bazea esperientielóru castigate in viéti'a de tóte dilele nu esageramu càndu constatamu de sí cá esceptiuni, cà din buze multi suntemu cei mai inflacarati partinitori ai literaturai romane, inse déca privimu in cas'a nóstra, nu putemu se vedemu o carte, unu diariu, ba póte

nici unu bietu calindariu romanescu. Se cercamu bugetele, preliminariele, séu ratiociniile nóstre anuali si vomu convinge, ca positiunile referitórie la carti, d'ale romanesci séu absolute nu se voru afla, séu dec' se afla, voru fi reduse la cifre atátu de modeste, ca sa va fi rusine ale face cunoscute altora.

Cându voimu a bravá cu cunoscutorii vaste séu cu devotamentulu pentru literatur'a romana, unii póte provocamu la Mr. Alexandri, Baritiu scl. si dieu nu noi suntem, dec' despre autorulu poesiei „Destéptat“ afirmamu ca de presinte e redactoru „Revistei“ antice; despre Alesandri, ca e autoru „Povestii“ „Alexandri'a“ asia numit' a autorului, séu autorulu numitu „Alexandri“ seu; pre Baritiu ilu confundamu cu Baritiu dec' suntem dati de golu, se mai vedi ca se a se atribuí tóte aceste unoru „lapsus“.

Apoi se cunóscemu biografiile barbatiloru nostri literati? Dómne feresce! Aceste sunt ocupatiuni pentru nisce gimnasisti, éra nu pentru barbati, ómeni cu familia, parte incaruntiti.

Se continuamu totu cu esceptiunile din giurulu nostru.

Limb'a materna o iubim cu devotamentu, inse avemu conceptiune sinistra despre acelu devotamentu, si nu ne genéza a intrebuintiá limb'a straina in conversatiune, in cas'a nóstra, in afacerile nóstre, incátu mergemu pàna la servilismulu, cà si conventiunile pentru servitori — fie si romani, notitiile economice private le facemu, le compunemu in limba straina; pentru unu servitoriu séu servitória de casa, care nu vorbesce bine limb'a romanésca, ne punemu a vorbí limb'a loru. Feresce si aici aflamu scuse, si anume, cà noi suntem liberali, nu voimu a obtrude limb'a nóstra nimerui. Avemu cuventu, inse nu observamu, cà prin procedur'a nóstra damu ocaziune altora chiaru si acelora, pre cari 'i platimu noi, cà ei se ne obtruda limb'a loru in mesura, ca in urma vomu veni a pofti, se ni se ascrie de virtute nationala, cà in familia, in casa pentru placulu unui servitoriu seu servitória ni se viresce o limba straina cá limb'a de comunicatiune, de conversatiune, pàna cându pre dulcea sonor'a limb'a nóstra materna o punemu la o parte, cà se facemu cu ea parada in intunerecu, in singuratatea cea mai restrinsa. Se avemu inaintea ochiloru, cà omenii de alta limba pentru asemenea fapte nu potu decátu se ne despretiúesca.

In càtu privesce medilócele materiali: scimu Domniloru, cà nici o institutiune, nici o societate nu póte progresá, ba nu póte nici sustá, dec' 'i lipsescu medilócele necesarie. Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, fipsandu tax'a annuala pentru membri ordinari in 5 fl., tax'a de membrii ajutatori si membri ai Despartimentului in 1 fl., apoi pretiulu de prenumeratiune la organulu seu, foia periodica „Transilvani'a“ asisderea in 1 fl., a avutu intentiunea a face posibilu fia-carui natu românú a intrá intre membrii acestei Asociatiuni si prin acésta a da medilócele necesarie organelor Asociatiunei, cà se promoveze

neamulu romanescu, de alta parte se faca fia-care carturariu românú se-si pota promovatu unu pretiu bagatelú o scriere periodica, bine editata, contienendu in sine cea mai interesanta materia de valóre scientifica permanenta.

In ce mesura publiculu celu mare a coprinsu si ascultatu intentiunile asociatiunei preste totu, nu se pune la discutiune din acestu locu, dar' in specialu ne privesce si pre noi cá romàni din radiele acelei Asociatiuni, ne privesce pre noi Selagianii, caroru de si mai in departare de foculariele culturai romanesci, ni-a placutu a ne angagia totdeauna zelosi pentru cultur'a si literatur'a nationala.

Ce e dreptu, intre impregiurarile date nu potemu a face totu ce s'ar recere pentru cultur'a poporului nostru si a nóstra in-sa-ne, dara intre totu si nemica este unu terenu vastu, unde potemu gasi locu de activitate. Se-lu ocupamu si se-lu cultivamu cu tóta caldur'a ànimei, cu tota resolutiunea si energi'a barbatului consciu chiemarei sale!

Se fimu mai chiari. Dela acea ca cu totii, cam la 21375 capi de familii romàne din acestu comitatu, nu suntem in stare a plati la anu tax'a de 5 fl. spre scopulu asociatiunei, pana la atàta, ca abia dintre 1000 capi de familii unulu o face asta, si ca numai dintre 500 capi de familia se afla càte unulu, care vine intru ajutoriulu institutului nostru càte cu 1 fl. la anu, e mare, fórte mare deosebire, e o stare regretabila, ce nu se póte escusa. Pre aceia, carii totusi aru cercá scuse 'i poftimu, cetésca list'a membriloru, si cu durere sufletésca se voru convinge, ca din aceea lipsescu numile multoru barbati de ai nostri carturari cu stare, si daca vomu combina, ca in lista, pre lãnga protopopi, preoti, advocati, posesori scl. figuréza invetiatori si tierani cu avere pré modesta, ear altii cu stare buna lipsescu, vomu vedea ca taxele de membru fiindu moderate, starea materiala a cuiva nu e decidiétória. Aci e la mijlocu indeferentismulu si usioratatea cu care ne indatinamu a tracta causele nóstre publice. Apoi se ne miramu, cà progresamu asia incetu!

5. Sum'a de 139 fl. 50 cr. incursa la adunarea generala trecuta dela membrii asociatiunei, cà taxe si pentru diplome conformu decisiunei p. 5 s'a substernutu comitetulu centralu, care prin scrisórea sa dto 20 Novembre 1885, ad Nr. 311, recunoscèndu primirea acestei sume a binevoitu a incuviintiá si bugetulu despartimentulu in suma de 39 fl. 50 cr.

Comitetulu despartimentulu in siedinti'a sa dela 1-a Martiu a. c. din acésta suma a asemnatu 5 fl. pentru cancelari'a directiunei, 10 fl. premiu pentru unu invetiatoriu, care va escela in instruirea vreunui ramu alu industriei de casa, 11 fl. 50 cr. pentru procurarea de carti pentru bibliotec'a despartimentulu si pentru premiarea scolariloru; s'a mai incuviintiatu procurarea unui hectografu si a unui sigilu. Despre cei 5 fl. pentru cancelaria nu se face ratiociniu deosebitu, inse Dvóstre cari sciti incátu s'au inmultitu agendele comitetulu si a le directiunei, oredemu cà veti fi prea deplinu convinsi, ca acésta suma preliminata numai in parte acopere erogatele pen-

tru cancelaria si corespondintia, restulu cade in greutatea directorului si a actuariului. Sum'a de 11 fl. 50 cr. destinati pentru biblioteca si spre procurarea de carti pentru premiarea scolariilor s'a spesatu spre acestu scopu, dimpreuna cu 10 fl. oferiti prin Dlu directorulu nostru, éra restulu in suma de 13 fl. s'a adausu la fondulu despartimentului.

Aci e locul se ve raportamu, cà din fondulu despartimentului, care in anulu 1884 a fostu 728 fl. s'au spesatu anticipandu pentru tiparirea brosiurei „Economi'a câmpului“ 82 fl. Din vëndiarea acestei brosiure s'au primitu 33 fl. 50 cr. prin urmare mai sustà anticipatiune 48 fl. 50 cr.

Deci fondulu in capitalu e 679 fl. 50 cr., interesse pe 2 ani à 6% 81 fl. 54 cr. de totu 761 fl. 04 cr.

6. Comitétulu vediendu bunulu efeptu, ce a avutu in anulu trecutulu premiarea docentiloru nostri cu ajutoriulu unoru barbati de inima, petrinsi de interesu alu invetiamentulu nostru poporalu, a reusitu nu numai a sustiené numerulu premiiloru din anulu trecutulu, ci l'a si sporitu, punèndu la dispositiunea comitetului: Dl G. Popu o vaca cu vitielu si o scrófa cu porcei; Dlu Ioanu Popu din Domninu o scrófa cu porcei; Dl Simeonu Orosz advocatu in Siumleu 20 fl.; Dl Alimpiu Barboloviciu 20 fl.; Dl Ioanu Nichita Dr. 4 Galbeni; A. Cosm'a 2 hl. gràu de sementia. Basandune pe acestu imbucuratoriul resultatulu, dupace conformu dorintiei Dlui Alimpiu Barboloviciu din cei 20 fl. oferiti prin Ds'a 10 fl. s'au rezervatu spre a procurá càrti pentru premiarea scolariilor, s'au scrisu 8 premie pentru invetiatorii nostri poporali. Conformàndu-ne §-fului 29 din regulamentulu pentru concurenti, amu pusu conditiunea, cà numai acei invetiatori voru fi impartasiti din aceste premie, cari pre l'anga alte conditiuni voru probá ca suntu membrii ai „Reuniunei invetiatoriloru romani selagiani“ si ai despartimentului. La acèsta decisiune ne-a indemnatu de o parte viulu interesu, ce trebue se avemu pentru Reuniunea susu laudata, de alta parte tendenti'a de a sporí din anu in anu premie pentru invetiatori, ce vomu pòtea ajunge numai la acelu casu, dèca in interesulu lor propriu si invetiatorii ne voru dá màna de ajutoriu amesuratulu puteriloru loru materiale.

La premie in cestiune s'au insinuatulu 16 invetiatori, dintre cari considerandu meritele pe terenulu instructiunei publice si cu privire la conditiunile legate de unele premie s'au conferitu:

Premiulu I. o vaca cu vitielu Dlui Ipate Todoreanu invetiatoriu in Domninu. — Pr. II. o scrófa cu purcei Dlui Teodoru Medanu invetiatoriu in Hotoanu. Pr. III. o scrófa cu porcei Dlui Ioanu Selagianu invetiatoriu in Catielulu rom. — Pr. IV. 20 fl. Dlui Teodoru Varn'a inv. in Basesci. — Pr. V. 4 galbeni Dlui Macedonu Botianu inv. in Cosniciu. — Pr. VI. 10 fl. Dlui Iuliu Chit'a inv. in Pria. — Pr. VII. 10 fl. Dlui Ioanu Mandrutiu inv. in Banisoru. — Pr. VIII. 2 hl. gràu de sementia Dlui Nichit'a Liscanu inv. in Ciseru.

In urma consideràndu, cà Dl Ioanu Lazaru docente in Siumleu a propusu gratuitu limb'a romana la studentii din gimnasiulu de acolo si in decursulu anulu a implinitu mai multe lucrari in biroulu Despartimentulu, din economie anulu trecutulu se premiéza cu 15 fl. Astfeliu premie din partea despartimentulu in pretiu de bani se urca la 250 fl. Premie de bani se distribuiescu acumu, incàtu premiati sunt presenti, celoru absentii aceste premie se asemnéza la directorulu despartimentulu; premie I. II. III. si VIII. se asemnéza la Dnii oferinti.

In proportiune cu numerulu docentiloru demni de premiulu aceste premie sunt modeste, dara ele suntu unu semnu invederatu, cà publiculu petrece cu viaa atentiune activitatea greua a invetiatoriloru, cà se intereséza de invetiamentulu poporalu si de sòrtea invetiatoriloru, cari prin nisuintiele lor laudabile, prin implinirea conscientiósa a chiemarei si prin onestitate ne obléga si ne silescu, cà si noi din partea nóstra se le venimu in ajutoriu pe tóte terenele culturai poporali.

Potemu pune in vedere Dloru invetiatori selagiani, cà in mesura cu progresulu invetiamentulu se voru sporí si premie si alte imbunatatiriale sortii dela sate, a scóleloru si a invetiatoriloru.

7. Comitétulu in decursulu acestui anu a continuatu a coaduna datele statistice asupra invetiamentulu poporalu la romanii din Selagiu. Afara de comunele de nou anexate càtra Selagiu apartinetóre de archidiece'sa Blasiului, anume Ciurnerna, Agrisiu, Bogdan'a, Tresnea, Restoltiu, S. Georgiu, Buciumu, Borz'a, Lupóia, Galgau, Chendrea, Chechisiu, Varu, Tihau, Brusturi posedemu interesante date statistice, in cari cá intr'o oglinda potemu vedea starea invetiamentulu poporalu.

Conspectele specifice suntu depuse pre més'a onorabilei adunari generale; dara nu putemu se nu amintimu in resumatu resultatulu finalu alu acelor. Si anume:

Din 214 còmune locuite de romani, séu unde numerulu romaniloru trece preste 100 suflete suntu 176 scóle, cu 158 invetiatori, dintre cari 1 teologu, 57 invetiatori cualificati, 52 preparandi absoluti, 49 fara pregatire pedagogica.

Numerulu scóleloru fara invetiatori e 36, ér' alu comunelor bisericesci fara scóle e 38.

Dintre invetiatori 139 casatoriti, 19 celibi. Cei 139 invetiatori casatoriti au 322 copii, dintre cari 50 frequentéza scólele la vreunu orasiu, va se dica se pregatescu pentru invetiamentulu superioru seu la industria.

Din partea comunelor bisericesci invetiatoriloru se platesce la anu léfa in bani si in naturale 26.602 fl., prin urmare léfa unui invetiatoriu cu calculu de mijlocu face 168 fl., va se dica abia cu ceva trece preste jumatarea sumei preliminate prin legea de instructiunea publica.

Scólele dispunu de totulu de 11763 fl. si cam 100 jughere, cà fonduri scolastice cu unu venitu anualu calculatu in 1264 fl. Restulu trebuintieloru de

invetiamentu se acopere prin repartitiuni. Dintre tóte scól'a de Domninu are mai mare fõndu scolasticu de 1000 fl. coadunati prin neobositulu conmembru Dlu Ioanu Popu proprietariu in Domninu.

Gradinile de pomaritu sunt cultivate numai in comune. In aceste gradini de pomaritu sunt cultivate oltói de vendutu in pretiu moderat. In celelalte comune séu nu existe gradini de pomaritu, séu acele nu sunt cultivate. In casa s'a instruitu numai in 55 scól'a.

Pentru scurttimea de casamu la apretuirea onor. Adunari gen. multiamesce acestu resultat, basatu pe date late, ci pre date statistice cari nu sunt corecte; ele sunt neflexibile, dau la lumina a ceea ce acela ori càtu de neplacutu. Ignorantia omului pòte sè se resbune amaru asupra chiaru ale acelora cari fugu de adeveru séu a gage, ca potu se insiele si numerii statistici.

Din partene ve marturisimu, rezultatulu dedusu din datele statistice, nu ne multiamesce, ba chiaru ne genéza, inse nu ne descuragiéza, ci ne place a crede, convenimu cu totii, cà cunoscèndu odata ból'a nu o vomu ascunde, ci ne vomu indicí activitatea in interesulu invetiamentulu poporalu, cà se nu suferimu rusinea, se pòta dice marele publicu, cà in Selagiu totu mai sunt la 74 sate respective comune séu pure romane, séu unde romanii sunt grupati in numeru considerabilu, dara sunt lasate sortii, sunt fara scóle, respective acele scóle sunt egali cu nimic'a, cà in Selagiu léf'a invetiatoriloru preste totu e mai egala simbria ce primesce unu servitoriu, cà fondurile scolastice sunt atátu de modeste, încátu disparu fatia de trebuintiele numérose. Domnii invetiatori precepèndu greutatile, cu care avemu a luptá pre tóte terele culturale si economice, prin lucrare neobosita, prin conscientiósá implinire a chiamarei, de o parte ne voru deobligá totu mai multu se ne interesamu de sórtea loru, cari trebuescu se recunósca si ei, ca desí cam incetu, merge totu mai spre bine, de alta parte prin respândirea culturei intre poporu, dela care depinde imbunatatirea sortii loru, mediatu voru conlucrá si ei la delaturarea releloru ce bantue invetiamentulu nostru poporalu. Suntem convinsi, cà nici Dn. invetiatori nu voru suferí pat'a, cà in viitoriu sè se pòta dice, ca intr'o multime de scóle rezultatulu invetiamentulu e deplorabilu, nu pretiuesce nici in parte, altcum modestele erogatiuni ce se punu spre acestu scopu, ca in multe locuri gradinile de pomaritu fórte acomodate, sunt pline de buruene si de spini, cà preste totu pre lângá unu numeru considerabilu de invetiatori bravi, totu mai sunt unii cari din implinirea di-regatoriei loru facu lucru de claca.

8. Nu sunt mai puçinu interesante esperientiele ce comitetulu dvóstre a càstigatu pre calea comisiuniloru scolastice instituite si in acestu anu.

Aceste comisiuni impartite dupa tractele protopopesci au chiamarea:

1. Se petréca cu atentiune cursulu invetiamentulu in scólele nóstre poporali.

2. Membrii comisiunei invitati prin dnii directori cá óspeti se asisteze la esamenele de véra.

Se colecteze càrti si alte obiecte de interesu oibliotec'a si museulu infintiandu alu despartie-ntului.

4. In archivele bisericeiloru si la privati se scruteze documente vechi, de interesu pentru istoria si literatura.

Aceste comisiuni in numeru de 13 afara de comisiunea pentru partile nou anexate càtra Selagiu, partile de preste Mediasiu, de unde nu ni-a sositu raportu, in decursulu anului au functionatu in tóta regul'a. Avemu a constatá cu bucurie, ca in acestu anu nu s'a facutu esamenu nici la o scól'a, unde comisiunile invitate prin Dnii protopopi se nu fie asistatu.

Presiedintii comisiuniloru la finea anului scolasticu fara exceptiune cu totii cu promptitudine au inaintatu rapórtele sale la comitetu si acumu sunt depuse pre més'a onorabilei adunari.

Din aceste rapórte resulta, ca:

a) Au frequentatu scól'a de tóte dilele 2403 copii, 1601 copile; scól'a repetitionala 367 copii, 260 copile; preste totu 4631.

b) sciu ceti si scrie in scól'a de tóte dilele 1364 copii, 778 copile, in scól'a repetitionala 280 copii, 213 copile, preste totu 2635, fatia de anulu trecutulu unu crescamentu de preste 500.

c) la alte scoli sunt 150.

in anulu trecutulu . . . 66.

crescamentu . . . 84.

d) la industria numai 29, fatia de anulu trecutulu cu 22, crescamentu 7.

Preste totu in decursulu anului s'a observatu óresi-care avèntu in scólele nóstre, inse departe cà acela se fia multiamitoriu, càci facèndu abstractiune dela partile preste Mediasiu, de unde lipsindu datele nu sunt cuprinse in sumele de mai susu, in celelalte parti ale Selagiului numerulu celoru obligati la scól'a de tóte dilele trece preste 11 mii, ér' alu celoru de scól'a repetitionala preste 5500, prin urmare frequentéza scól'a de tóte dilele cam 45%, scól'a repetitionala numai 10%; din cei ce umbla la scól'a sciu ceti si scrie la 60%; Domnii protopopi, preoti si invetiatori mai pretotindeni intr'unu modu demnu de tóta laud'a si-au pusu silinti'a, ca esameneloru sè se dea fatia serbatorésca, ce a maritu-o presinti'a comisiuniloru scolastice si premiarea scolariloru.

Tóte aceste au atrasu si pre parinti la esamene, încátu se raportéza din unele locuri, ca poporulu s'a adunatu in asia mare numeru, ca n'a mai potutu incapé in scól'a si pre la ferestrele scólei.

Vedeti dloru, o procedura intielépta, pucina nesu-intia, in ce mesura pòte destepa interesarea càtra scól'a.

Singuru prin acést'a interesare se pòte pune bas'a promovarei culturei poporali si a da direptiune spre a formá opiniunea publica in favorulu invetiamentulu. Ací este locul se amintimu, cà comitetulu a creditu sositu deja timpulu se incurageze nu numai pe invetiatori, ci

si pre scolari. Mijlócele marginite nu ni-au osu se facemu nici in parte ce s'ar recere, dar unoru brosiure in pretiu de 21 fl. 50 si distric loru la scolari cu oca siunea esameneloru a contribu multu, cá scolariloru sè se faca placuta scól'a si se desstepte emulatiunea intre ei.

Initiativ'a comitetului a aflatu resunetu si la alti amici ai scólei si astfeliu amu reusitu, cá s'au premiatu de totu din partea despartimentului 198, din partea unoru privati 522, de totu 720 scolari.

Intre privati cari au contribuitu la premiarea scolariloru, nu putemu retacé pre Dl. Georgiu Selagianu proprietariu in Sanislau (10 carti de rogatiuni in valóre de 6 fl.), Dl. Georgiu Filepu parochu in Cavasiu (mai multe icóne si caiete de scrisu); Dl. Vasiliu Patcasiu parochu in Hatvan (3 carti de rogatiuni), Dl. Augustinu Vicasiu parochu in Cosniciu 5 fl., Dl. Ioanu Sèrbu preotu in Siciu (189 icóne si 5 parechi margele); Dl. Florianu Cocianu advocatu in Cehu 4 fl. 10 cr.; Dl. Demetriu Suciu advocatu si Dl. A. Coste protopopu 4 fl. 60 cr., Dr. Ioanu Nichit'a advocatu (mai multe carti de rogatiuni), Dlu Vasiliu Mica notariu 2 fl., Dn'a Calin'a Eremi'a 2 fl.; Dl. Georgiu Popu de Basesci (mai multe carti instructive si bani); unu altu individu 1 porcelu s. c. l. Se speramu ca progresându in interesare pentru scóla si desvoltându procedur'a inceputa din partea despartimentului, incetu cu incetulu vomu ajunge a vedea a resarí pomí roditori din sementi'a ingrigriloru, ce punemu pre terenulu invetiamentului, inse se nu fimu pretentiosi in asteptarile nóstre. Lucruri tienetóre nu se potu face dintr'odata.

Póte prea multu amu comoratu la acestu obiectu, dara si cu risiculu de a ve pune la proba patienti'a Dvóstra incordata nu potu trece la altu punctu fàra a accentuá o scadere nesuferita in invetiamentulu nostru poporalu. Pisculu muntiloru s'a formatu prin cristalisarea unoru atome mici. Treptatu se ne cristalisamu, se ne desvoltamu puterile intelectuali, déca voimu a ascinde la pisculu culturai altoru natiuni civilisate. Acésta desvoltare se o incepemu la atome, la poporu; se lucramu pe acestu terenu fara a face mari reclame, cari la unu lucru atátu de sublimu nici cà convine. Si fiind-ca poporulu romanescu preste totu se ocupa cu economi'a de campu, se cercamu pe poporu pre acestu terenu.

In economi'a de càmpu ne lipsesce inteliginti'a. Prosti'a, nesciinti'a o consideramu de atributu nedespartibilu alu' economiei. Nu e de vina singuru poporulu, déca e asia. Unde poporulu vine in atingere cu carturarii, ori-cátu se fie elu de scepticu si conservativu, treptatu se va desbracá de suspicionari si de necredintia si va imitá ce va vedea bunu si folositoriu pentru economi'a sa.

Aici pasiesce la mijlocu frumosulu rolu, ce fatia de tieranulu romanu are preotulu, docintele si totu carturariulu romanu.

Caus'a cà noi carturarii in asta direptiune putemu probá prea puçinu resultatu, nu jace in poporu, ci se nu fimu egoisti si preocupati, jace in noi insine. In

scóle nu invetiamu studiulu economiei de càmpu, cu care in viétia avemu a face mai multu; pasimu in viétia. Si nu ne punemu silinti'a se cetimu, se studiamu, ci ne multiamiti déca invetiamu ceva din economiei de càmpu la careva servitoriu betranu. Apoi se invetiamu cà e greu a castiga si sustiené autoritate inaintea scólei càndu elu pre fie-care di vede, cà in economia, elu vine in tóte dilele, elu adeseori ni-e superioru. Elu ai multu decátu noi. Aceea nu putemu astepta cà se petrundea sciinti'a nóstra teologica, juridica, — la este dice poporulu: tóte 's bune si frumos. Elu multu contribue la càstigarea panei de tóte dile. Elu scereca gràului si a cucurudiulu. Poporulu vede cà in lucrurile ce sunt de preceperea lui, cartu elu sciitu mai multu decátu elu, prin urmare elu invetiatura.

In scólele nóstre poporali celu mai negu studiu e economi'a de càmpu. In asta privintia totu se marginesce la oltuirea stereotipica a càtorva padureti.

Avemu de facutu multu pentru imbunatatirea invetiamentului, dara lips'a nicairea nu e mai ardietoriu urginta cá la studiulu economiei de càmpu. Chiaru de aceea se ne punemu tóta silinti'a, cá in viitoriu acestu studiu in legatura cu industri'a de casa in scólele nóstre se fie mai respectatu, si propusu mai practiculu si accesibilu la preceperea poporului.

Associatiunea si despartimentulu nostru afara de cultur'a poporului romanu are de scopu si cultur'a literaturei romane. Desí ne rezervamu a vorbí despre acést'a parte a chiamarei nóstre cu alta oca siune in estensiune démna de ponderositatea causei, ne simtimu obligati a-ve raportá, ca membrii despartimentului in cerculu nostru provincialu n'au lipsitu a cultivá si terenulu literaturei; anume: Dlu Vasiliu Criste afara de interesantele sale tractate din sciintiele teologice a tiparitu si a datu colegiloru preoti unu volumu de predice; Vasiliu Patcasiu din Hotoanu o carte de rogatiuni; Georgiu Popu brosiur'a „Economi'a de càmpu“, Ioane Lazaru docente culege si publica fragmente din poesi'a poporala din Selagiu; Gavriila Trifu a pusu sub tipariu cartea computului pentru scólele rurali si in fine Vasiliu Muresianu parochu in Seuc'a o brosiura despre stuparitu.

Onorabila Adunare generala!

Amu mai avea multe de insiratu din program'a ce a urmatu comitetulu in decursulu anului, si asupr'a vietii nóstre literarie si culturale; dara timpulu scurtu de care dispunemu me indémna a ne apropia de finea raportului.

Inse nu o putemu face acést'a mai nainte de a ve anuntia, cá fostulu preotu din Giuracut'a Ioane Contiú de fericita amintire au testatu o parte a averei sale pentru scopuri culturali, si acestu legatu in decursulu anului realisându-se in sum'a de 665 fl. s'a transpusu la asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Fatia de memori'a testatoriului se ne exprimam reverinti'a si respectulu prin sculare, dicèndu: „in eternu amintirea lui“ pentru sacrificiulu ce l'a adusu pe altariulu culturai nationale.

Biografi'a testatorelui vi se va ceti cu ocaziunea altei adunari generale. Dare-ar bunulu Ddieu, ca si alti barbati zelosi ai natiunei si in ultimele momente ale vietii loru, aducèndu-si aminte de natiune si cultur'a nèmului romanescu, fie-care mesuratu poteriloru sale se'si eternizeze memori'a, precumu au facutu serbatoritulu nostru repausatu.

In legatura cu acèst'a si conformàndu-ne §-lui 18 din regulamentu, care dispune, cà comitetulu se faca adunariiloru generali tôte propunerile privitóre la progresarea despartiemèntului: venimu a face urmatórele propuneri:

1. Dloru protopopi tractuali, sè se voteze multiamita pentru promtitudinea, cu care toti fàra esceptiune au venitu intru ajutorarea comitetului despartiemèntului in lucrarea sa pentru promovarea culturai poporali, in specialu pentru acurat'a administrare a dateloru statistice, care in resumatu s'au amintitu in acestu raportu.

2. Pentru a promulgá intre poporu si intre docenti cunoscintiele economiei de càmpu: sè se escrie 2 premie à 15 fl. pentru 2 invetiatori, cari la primavér'a venitoria in comune desemnate prin comitetu se tiena prelegeri practice din economia si se arangieze gradinile de pomaritu. Domnii protopopi se fie rugati a mijloci pentru acei invetiatori preiunctur'a in calatoria si se astringa pe docentii din tractu cà se asiste la aceste prelegeri practice.

3. Se fia rogatu comitetulu centralu, cà din interesele fundatiunei contiane sè se ajutoredie scól'a poporala din Giuracut'a.

4. Membrii despartiemèntului cu ocaziunea adunariloru generali se fie invitati a se insinuá pentru disertatiuni la adunarea generala proxima, si daca nu se va insinuá nimene, comitetulu se desemne 2 membrii ai despartiemèntului, cari se fia obligati moralmente a compune disertatiune si acelea inaintea adunarei cu 15 zile se le inainteze la directiune pentru a fi censurate încàtu potu se fie admise spre cetire.

In urma fiind-ca mandatulu comitetului alesu pe 3 ani espira, ve multiamimu pentru avut'a incredere si ve rogamu se dispuneti alegerea comitetului pentru periodulu 1887—1890.

Supurulu de susu, 29 Augustu 1886.

Alimpiu Barboloviciu,
vicariulu Silvaniei si direct. desp. XI.

Andrei Cosm'a,
actuariu.

Unele cunoscintie din istori'a metaleloru.

(Urmare si fine din Nrii 19—20).

§. 9.

Din numerulu intregu alu metaleloru cari cu numerozele si variabilele loru legamente càtra olalta, precum si cu elementele nemetallice, compunu totalitatea impe-

riului mineralu, numai unele fórte puçine vinu inainte intru o stare metallica sau massiva si chiaru si aceste sunt fórte rari, si din acèsta cauza ele nice ca merita óre-care atentiune. Astufeliu de metalle sunt ferulu, plumbulu, antimoniulu, telurulu, mercurulu si paladiulu. Dar aurulu, argintulu, aram'a, arsenulu, si wistmutulu vinu mai desu inainte si in stare metallica sau massiva.

Unele metalle se afla insoçite si legate cu alte produse ale naturei, cari asemenea au insusiri metallice, ér altele 'si dobândescu caracterulu acesta numai prin capacitatea loru de a primi in sine unele mestecaturi sau aliage ori compositiuni, precum sunt Cositoriulu Zinculu, Nicolulu si Antimoniulu.

Alte metalle se afla chiar dela natura cu astfelu de legaminte, pentruca Aurulu este legatu dela natura cu Argintulu, Mercurulu cu Argintulu si arareori si cu Aurulu, ér' Platinulu este legatu cu o suma de metalle, care fàra de acestu legamentu nice ca vinu inainte.

Cele mai multe metalle se afla intre nisce legaminte, intru cari insusirile loru metallice sunt in cea mai mare parte sau chiaru si de totu distruse ori nimicite. De astfelu de forma sau natura este numerulu celu mare alu osebiteloru minerale specifice, alu caroru contienutu metalicu a fost parte cunoscutu inca din esperienti'a protoparintiloru nostri, adeca din anticitate, parte s'a descoperitu in timpulu mai nou, ba chiaru in zilele nòstre prin cercetarile ori investigatiunile chemice. Mineralele cari se potu intrebuintia cu succesu pentru dobândirea metaleloru, se numescu cu referinti'a la metallele cari se potu dobândi din ele, iertiurile acestora. Folosindu mai multe iertiuri nu avemu totdeuna scopulu de a dobândi metalle, ci ne incercamu a afla legamentulu loru cu substantiele nemetallice, cari obvinu in imperiulu mineralu sau se producu prin laboratoriuulu chemicu, pentru a putea produce sau face din metallu unu obiectu pretiosu in folosulu industriei si alu artei ori chiaru pentru medicina.

Form'a si modulu dupa care, si pre temeulu careia se dobândescu metallele din iertiuri, depinde dela substantiele de cari sunt legate, si dela insusirile si capacitatea metallului de a'si sustinea conditiunea metallica faciã cu influintiile esteriori, precum si dela usiurinti'a sau lesniciunea mai mare sau mai mica de a le putea desface sau separa de legamintele loru. Modulu de dobândire este obiectulu esentialu alu metallurgiei, a carei desvoltare treptata au depinsu in secolu diversi dela starea si gradulu sciintieloru naturali si a mecanice. In anticitate au fost unu astfelu de modu de procedura in usu, care ne dovedesce ca betranii aveau cunoscintia, de si nu basata pe regulele sciintiei, dar intemeiata pre esperientia. Istori'a nu ne da nici o deslusire despre timpulu càndu si despre form'a si modulu cumu s'au càscigatu aceste sciintie, cine ar fi fost descoperitoriulu in materi'a acèsta si cine a introdusu óre-care intocmiri; ba nu aflamu nici o urma despre vreu-unu impulsu sau stradiure de a se esplicá transformarea substantieloru cu ocaziunea acestoru procese, care sè se bazeze pre legile naturei, sau de a ne lamuri lucrulu pre

calea científica. Dobândirea se interparte în tocma că la unele popóra si în timpă în modulu îndatinatu, pare ca acest'a ar fi ataca. că metalele însusi, si pare că si acelea aru t transmise din timpul anteistoricu.

Provenienti'a metaleloru si a iertiuriloru loru, latirea si impartirea loru în massele stânciloru si ale caverneloru loru, ivirea loru în sinulu pamentulu si pre suprafati'a acestuia, form'a loru de conexiune si de legamentulu loru între olalta si cu alte materii fundamentali, au avutu o influentia esentiala atâtu asupr'a dobândirei loru mai grea sau mai usióra, câtu si asupr'a cunóscerei loru mai timpurie sau mai târdie; si de aci este esplicabilu, pentru ce unele din ele si anume acele cari au formatu cea dintâiu basa la sciintiele metallice, au fost mai târdiu descoperite, ér altele s'au descoperitu dupa o scrutare mai minutiósa numai târdiu si anume numai dupa ce sciintiele minerali au inceputu a ne invetia cum se cautamu produsele imperiului mineralu, dar cea mai mare parte a metaleloru s'au aflatu numai atunci, cându sciintiele naturali cari se ramurescu în mai multe specii, au devenitu la culmea perfectiunii loru si dupa-ce amu inceputu a cunósce si a sci cum este alcatuitu sau construitu pamentulu si cój'a lui, pentru-ca numai pre acésta cale amu venitu la cunoscintia, că compositiunea pamentulu, contine o suma de particele din domeniulu mineralu. În provenienti'a sau ivirea metaleloru mai aflamu unu motivu pentru esplicarea aceloru intemplamente cari s'au ivitu în viati'a si în miscarea popóreloru, a caroru istoria este strinsu legata de istori'a metaleloru; aflamu mai departe fundamentulu si bas'a desvoltarei loru mai înaltu culturale, pentru-ca acésta s'a manifestatu prin unu comerciu mai estinsu, care în tóte timpurile a causatu navalirea unor natiuni asupra altora, fiindu-ca au fostu conduse de rapacitate si de ocupatiune si fiind-ca insetau dupa averile si thesaurii acelora. Relatiunile si însuririle din ivirea metaleloru sunt asia dar fundamentulu sau bas'a cea principala pentru istori'a loru si la multe din ele, că se basédia singuru pre aceste; deci dara nu va fi fara interesu, déca vomu lasa se premérge o ochire generala asupr'a acestoru relatiuni istorice, pentruca numai atunci vomu pricepe ceea ce vomu spune pre scurtu în privinti'a loru.

§. 10.

Cój'a compacta a pamentulu consta în o parte mai mare sau mai mica cu un'a convertura de petri disimpegnate *) si din substantie pamentóse defacute sau rare, carii au urmatu din distrugerea suprafetiei loru, din unu edificiu muntosu, ér acést'a consta din mass'a stâncósa de o formatiune varie corespundietóre la legamentulu loru de structura constatátóre din unitati de ale imperiului mineralu. În unele masse muntóse sunt

*) Convertura de petri disimpegnate, acésta expresiune noi nu o întielegemu de locu. Erá bine că textulu nemtiescu fórte greoiu, se fie fostu tradusu fara alterarea întielesulu, într'o limba romanésca mai libera.

Red.

partile loru de compositiune, precumu spre esemplu la petrile sau pétr'a de varu, egale, ér la altele, precum granitul, se afla o mestecatura de parti diverse si ne-

Un'a massa muntósa este asia dar unu întregu statatoriu, care atâtu dupa însusirile sale de státu si dupa materiele din cari consta si din ca. mineralele, se póte considerá de unu ce tieru. massa ne permite că se judecamu asupr'a reu státu prin situatiuni în care o putemu privi la pamentulu, câtu si dupa tiermurirea si dimensiuni. Pre de multe ori o estindere care se cufunda de in abisulu celu mai necunoscutu si indeparatu o putemu determiná numai dupa analogi'a tiermuri cari ne sunt cunoscute. Cu esceptiunea com-pune în mai multe variatiuni niste masse estensiuni mari si potente ori colosali si cari si printre alte masse cá o amestecatura esentiala, si cu esceptiunea puciósei si a carbunelui, cari asemenea ocuru în compositiunea cójei pamentene cá si intru o massa intréga, constau mai tóte massele muntiloru din minerale, alu caroru edificiu este compusu în preponderantia din metalle usióre, dintre cari unele sunt latite chiaru si pre sub acopereméntulu generalu alu apeloru, alu oceaneloru, alu mariloru, în unele lacuri si pre la isvóra.

Dintre metallele grele numai vre-o dóue, adeca ferulu si manganulu se afla în parti caracteristice ale mineraleloru, cari prin partile loru esentiali compunu constructiunea sau compositiunea masseloru stâncóse si muntóse si numai ferulu se ivesce în unele legaminte ale sale intru o massa de sine statátóre, dar si aceea se póte arangia atâtu dupa estensiunea ori periferia, câtu si dupa structur'a ei între massele muntóse.

Massele muntóse sau ale muntiloru sunt covilele, locurile de asiedimentu ori culcusiú originariu alu mineraleloru, prin urmare cu esceptiunea ferulu massivu si a iertiuriloru si metaleloru grele, dupa expresiunea montanistica — introdusa în Geognosia, prin astfelu de covile vinu înainte iertiurile si metallele, dar nu intru acea proportiune, încátu se le putemu privi că pre neste parti esentiali în constructiunea sau compositiunea masseloru, pentruca cându vinu înainte mestecate se numescu cu expresiunea científica, „albinage“ (straini) sau se considera ca parti de mixtura neesentiali, ori parti de supramixtura; totu pre acést'a cale sau modu vinu înainte si alte minerale mai multe, care nu aparținu iertiuriloru, pentruca numerulu speciiloru de minerale cari compunu cu preferinti'a massele muntóse sau ale muntiloru, este fórte micu în proportiune cu totalitatea loru din imperiulu mineralu. Astfelu de albinage aflamu latite preste o massa intréga a muntiloru ori chiar numai preste o parte a aceleia, sau se ivescu prin unele trasaturi ori saggiamente, ba câte odata isi iau o figura drépta ori chiar si rotundie, si atunci le numimu cristalle increscute; de multe ori tiermurirea loru este irregulara si atunci le dicemu stropite ori inproscate; dar fórte adeseori acestea albinage sunt atâtu de finu si in

simburei atâtu de mici inproscate, stropite ori imbutcate, in câtu cu ochiulu liberu si fara de lupa nice ca le putem observa, prin urmare trebue scóse la lumina prin o procedere mecanica sau chemica. Unele masse muntilor sunt din caus'a bogatiei lor cu albinage fórt sau fructifere pentru dobandirea de metale, care se afla si de acele, in cari albinagele vintr'au înainte si atunci ivirea lor se numesc

Iviri de asemenea natura se afla pre covilele generale sunt cu totu de asemenea cele pre straturi sau covili speciali. In muntii numam vetrii si spatii, cari in unele muntii sunt pline de albinage (Fremde Gänge) se afla garnisite pre paretii acelora. (Fremde Gänge) speciali, încâtu acele se estir'au sau uniformu de lungime si latime, de provenientia si încâtu percurgu un'a sau mai multe muntii, curmându mai multe pături de cari ocuru un'a dupa alta ori preste olalta in forma paralela si cari au o directiune precisa, adeca care se póte determiná, le numim dupa form'a si insusirile lor locali „cursuri ori ducturi“, sau dupa terminatiunea francesita-italiana „filóne“. Dar se afla asemenea ducturi, cursuri ori filóne (Gänge) in unele masse ale muntilor, unde nu se póte observa ca ar fi avendu o structura paralela, pentru-ca aci ele se arata intru o positiune plecata ori chiar si verticala, cându apoi se ascundu ori pierdu in afundimea cea mai necunoscuta, care nu se póte determiná si in care nu se potu afla nice prin lucrarile metallurgiloru. Covilele (Lagersätze) mai mici, mai strimte ori mai inguste cari percurgu mai puçinu massele muntilor sau numai unu trunchiu de stânca, din care consta mass'a sau corpulu muntelui, se numesc caverne (Klüfte) ori crepaturi. Atâtu cursurile, ducturile ori filónele, câtu si cavernele sunt de multe ori corhuróse (espresiune montanistica) si in centrulu lor la unele locuri cu totulu góle sau olarite.

Cu filónele au mare asemenare asia numitele culcusiuri (Lager), dar aceste nu percurgu structur'a paturosa a muntilor sau mai bine nu o petrundu ori curma, ci se asiédia in loculu masselor paturóse si prin acést'a insusire ele intrerupu urmarea paturilor un'a dupa alt'a, ori un'a preste alt'a, deosebindu-se de acestea prin compositiunea lor din albinage.

Unele culcusie ajungu de multe ori o potentia (Mächtigkeit) atâtu de mare, încâtu ti-s'ar pareca ca compunu o massa de munti de sine statatóre, in care casu ori stadiu le numim „trunchi culcati“ (liegende Stöcke) de si dimensiunile lor se arata de multe ori in positiune plecata sau chiaru si verticala.

Trunchi statatori séu simplu numai trunchi numim massele cari sunt de o dimensiune camu uniforma atâtu in lungime câtu si latime, de si afundimea lor ne remâne de multeori necunoscuta. Cuiburile sunt trunchi de dimensiuni mai mici, a le caroru margini ne sunt juru imprejuru cunoscute.

Goliciunile care se afla in internulu sau sinulu muntilor, cari sunt de tóte partile juru imprejuru inchise si cari au o dimensiune uniforma, se numesc „gusi“; ér

cuiburile care se afla goliciuni mai mici, care contienu de multeori pre paretii lor interni si cari apartinu la speciile de minerale, din cari sunt compuse cele sau massele de stânci. Besicutie se numesc acele cari au de regula o forma rotunda, si sunt góle, se afla inse adeseori pre paretii lor interni cristale cu formatiuni minerale, care stau in raportu cu massele muntilor cá albinagele. Mineralele aflate in besicutie se deosebescu de massele stânciloru prin o tiermurire marcata, care de multe ori se póte mai greu sau mai usioru desface sau deslipi de acele.

Pàrticelele desfacute, deslipite sau frânte se numesc in revirulu montanu de pre la Abrudu „Coieti“, ér dupa terminologi'a scientifica mandule, din cauza ca unele masse de munti contienu petri cari se numesc mandule de piatra*), noi inse pastram numirea usitata de coieti séu „noduri“.

Massele muntilor cá atari, fiindu covilele generali ale covilelor speciali, cari le cuprindu sau impresóra in sine, sunt atâtu dupa compositiunea lor relativa, care s'a constatatu in decursulu observariloru facute, cercetându cladirea trunchiului terestru, si cari observându-se s'ar pútea divisa dupa form'a de compositiune, dupa materialulu din care sunt compuse, dupa referintiele lor de structura si dupa modulu lor de estindere in regiuni geografice. Cá formatiuni mai vechi se considera acele, in cari nu se afla resturi organice, nici petrificatiuni si in specie in cari nu se afla producte cari provinu din organismu. Aceste formatiuni se numesc de regula „munti archetipici“ sau munti stravechi, ér dupa modulu lor de provenientia „formatiuni cristalinice“, pentru-ca in partile lor de compositiune si in form'a legamentului sau structurei lor se observa provenienti'a lor pre temeulu processului de cristallisatiune. Aceste formatiuni se mai impartu dupa referinti'a sau insusirea lor de structura „in schistu cristalinicu“, pentru-ca acést'a avendu o structura paralela, se póte desface sau taia in tablitie ori table late si subtiri, si in masse de petri cristaline, pentru-ca mass'a stanciloru nefiindu de o structura paralela este de form'a unui trunchiu sau chiar si de form'a unoru sulii ori stâlpi latareti.

Dupa muntii cristallini urméza muntii transitorii, cari in partea lor cea mai mare au caracterulu formatiuniloru cristalline, dar in legamentulu lor se afla masse si soboluri ori pături cari constau din farimaturile ce provinu din munti archetipici si din resturi de organisme. Munti archetipici si munti transitorii sunt cei mai bogati de covile care sunt apte pentru dobandirea de metalle.

Dupa muntii transitorii urméza dupa betrânetie sau etatea lor „munti secundari“ sau cei „orizontali“ (Flötz-

*) Romanesce usitatu in cele mai multe regiuni locuite de romani se dicu Migdale, ca si latinesce Amygdala et Amygdalum. Form'a Mandula este luata dela nemtiésc'a stricata Mandel si dela unгурésc'a si mai stricata Mandola.

gebirge), cari atâtu dupa structur'a loru câtu si dupa materialulu din care sunt compusi, precumu si dupa petrificatiunile ce se afla in ei ne dau prob'a cea mai pipaita, ca s'au nascutu sub acoperementulu apei afunde, precum este si oceanulu, adeca ca pre teritoriulu unde se afla aceia, au esistatu mai nainte de creatiunea loru o mare sau unu oceanu afundu si tare latitu. Acesti munti se inpartu in formatiuni mai scunde sau mai de josu, in formatiuni mai mijlocie si in formatiuni mai de susu sau mai inalte. Fiesce-care din aceste despartiminte consta din mai multe subimpartiri sau ordine. Filóne cu minerale pentru dobandirea de metalle, se paru a lipsi cu totulu din muntii acestia, dar pre lãnga tóte acestea ei contienu nesce covili bogate pentru exploatarea sau dobandirea de arama, feru, plumbu, zincu si mercuru.

Muntii orizontali mai tineri, sau muntii cari s'au creatu din formatiunile tertiare si cari se estindu pre unu teritoriu mai tiermuru ori mai restrinsu, ne dau a crede ca ei s'au formatu sub acoperementulu unoru ape mai mici sau alu unoru locuri cari au statu in connectiune unele cu altele, din alinulu care s'a produsu din caus'a scurgerei acelor ape sau a mariloru si lacuriloru mai mici, pentru-ca masele acelora nu petrundu in sínulu ori internulu altoru munti mai inalti si pentru-ca structur'a loru nu sta in nici un'a legatura cu formatiunile sau paturele formatiuniloru secundare, de oare-ce putemu deosebi nesce formatiuni din apa dulce si formatiuni din apa de mare, care este amara sarata, ba intru acestea formatiuni putemu observá si o alta deosebire in privinti'a etatei loru relative, pentru-ca formatiunile cele mai bebrãne sunt mai târdie cá formatiunile cele mai tinere secundare, de óre-ce pre aceste nu le aflamu coperite de acele. In sínulu muntiloru acestora se afla sarea si carbunii, si din metallele grele iertiurile de feru.

Dupa masele tertiare urméza formatiunile diluviale si dupa aceste cele aluviale. — Creatiunea acestoru din urma se continua chiaru si acuma, pentru-ca ele se arata in mare parte cá nisce gramadiri sau cá nisce siediminte de farimatura, petrii rotogóle, prundu ori nasipu si de noroiu. Numai unele formatiuni de pétra varósa sau de varu si siediminte de iertiuri de feru sunt compacte, cealalte sunt moi ori malaieióse; — formatiunile cele diluviale, sau cele mai bebrãne cadu afara de acoperementulu presentu alu apelor, chiaru si cându ar fi aceste câtu de umfate, pentru-ca ele sunt cu multu mai susu cá oglind'a apelor presente, ér alluviulu este productulu apeloru presente. Ambr aceste formatiuni si in specialu formatiunile diluviale sunt in metalle si iertiuri fórtie bogate si sunt in parte minele cele mai fecunde pentru dobandirea de metalle. Ele se numescu covile secundare, pentru-ca sunt compuse din farimaturile formatiuniloru originari si din adunaturile altoru farimaturi mai nóue prin acurgerea apelor produse de valurile acestora.

De tóte formatiunile amintite pâna acum'a, differu formatiunile plutonice sau eruptive, pentru-ca acestea se

considera cá nisce mase cari au fostu aruncate in o stare de focu fluida din internulu paméntului, intogma dupa cum sunt formatiunile din lav'a vulcaniloru cunoscuti in timpulu de façia.

Acestea formatiuni au structur'a masselor de petrii cristallinice, si de multe-ori se caracteriséza prin golicioni besicóse, bunaóra cá piatr'a de basaltu.

In astfelu de formatiuni se afla minerale grele, dar singuru Melaphirulu este in preponderantia, si in cari se afla si metalle fine.

Basiota.

Comerçiuulu României cu tierile streine in anulu 1884.

Biuroulu statisticeii comerçiuului esterioru din ministériulu de finantie ne trimite unu mare volumu coprindiendu „tabloulu generalu indicendu comerçiuulu României cu tierile streine in anulu 1884.“

Din acésta lucrare se constata cá in 1884 importulu a fost de 575,386 tone, ear esportulu de 1,323,783 tone; ca valóre, importulu s'a ridicatu la 294,986,273 lei, ear esportulu la 184,115,542 lei. Am avutu prin urmare, unu plusu de importu asupra esportului, de o sutá diece milióne, optu sute siapte dieci de mi, siapte sute rei dieci si unu lei.

In specialu cu Austro-Ungaria, comerçiuulu nostru a fost acesta:

Importu: 129,867,296 lei

Esportu: 70,391,981 lei.

Diferinti'a, prin urmare, in favórea importului a fost de *cinci dieci si nóua de milióne, patru sute siapte dieci si cinci de mi trei sute cinspredieci.*

Dupa Austro-Ungaria, tiara cu care am avutu mai multe relatiuni de comerçiu in acelu anu este Engliter'a. Importulu din Engliter'a s'a ridicatu la 58,223,472; esportulu la 61,782,574. Diferinti'a deci in favórea esportului spre Engliter'a a fost de 3,559,102 lei.

In alu treilea rëndu, vine Germania, din care am importatu marfuri in valóre de 43,384,145 lei; spre Germani'a am esportatu numai in valóre de 833,463 lei.

Francia vine in al 4-lea rëndu si Turcia in al 5-lea. Din Francia am importatu in valóre de 23,804,081 lei; am esportatu pentru 17,416,870 lei. Din Turci'a am importatu pentru 13,468,277 lei; am esportatu pentru Turci'a marfuri in valóre de 7,224,331.

Imediatu dupa Turcia vine Rusia, apoi Bulgaria, Italia, Belgia etc.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 367/1886.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunii transilvane pentru literatura romana si cultur'a poporului romanu, luat in discutie din 30 Octombree st. n.

Presiedinte: Iacobi Bologa vice-presiedinte. Membrii presenti: I. V. Russu, P. Cosm'a, Ios. St. Siulutiu, I. Popescu, Harsianu, Dr. Il. Puscariu, Z. Boiu, E. Brote cassariu, Ioan Crisianu bibliotecariu.

Secretariu: G. Baritiu.

Nr. 148. Raportul ordinariu alu comitetului B. Popp de Sibiu, prezentandu raportulu seu de data Sibiu 30 Octombree st. n. privitoriu la lasamentulu lui Avramu Iancu si la reparaturile edificioru tinetore de acelu lasamentu, puse deja in lucrare, i se da cetire intru totu cuprinsulu seu, pe langa producerea si a unei schitie simple de situatiune. Dupa o deliberare mai indelungata, reflectandu si la concluse luate in sedintiele din 19 Iuliu si 4 Septevre a. c. comitetulu decide

— 1. Din preliminariulu aprocsimativu de spesele reparatiunii necesarie la superedificatele remase dupa Avramu Iancu, specificate in raportu se asemnédia la cass'a asociatiunii transilvane v. a. 300 fl. adeca trei sute florini val. austriaca la man'a dlui de Harsianu cu conditiune cá indata dupa terminarea reparaturilor indigitate in contractu sè se astérna comitetului ratiociniu in regula si totu atunci edificie se fie asecurate la unu insitutu de asecuratiune in contr'a focului.

2. Dn. Harsianu este recercatu a notifica la tribunalulu reg. din Aiudu in numele acestui comitetu, cá plenipotentia data mai de inainte onor. domnu avocatulu Mateiu Nicola din partea comitetului este abdisa si retrasa si ca dènsulu dn. Harsianu este pe viitoriu avocatulu Asociatiunii.

3. Sè se faca aratare la Camer'a advocatuala din Alb'a-Iuli'a, ca on. domn Mateiu Nicola nici dupa abdicerea plenipotentiei nu si a facutu socotel'a, éra de alta parte sè se culéga datele referitóre la socotéla si eventualmente se intenédie dlui Nicola procesu formalu pentru darea socotelei.

4. La timpu oportunu si anume dupa terminarea reparaturilor cându casele voru fi puse in stare de a fi locuite sè se caute ocaziune de a se luá fotograme atátu dela case câtu si dupa putintia dela tóte celelalte superedificate in câte o singura grupa.

Nr. 148. Presidiulu reflectandu la impregiurarea, ca Dn. dr. Daniilu P. Barcianu in urmarea morbului greu si periculosu de care a suferitu câteva septemàni, spre a se restaur'a deplinu are se asculte de consiliulu mediciloru si sè se obtína câtv'a timpu dela ocupatiunile care ceru incordarea puteriloru spirituali; deci propune cá comitetulu se denumésca din sinulu seu unu individu spre a suplini in modu provisoriu pe dn. Barcianu in functiunea de directoru si delegatu la scól'a civila de fete prin unu individu versatu in sfer'a instructiunii publice. Dupa o scurta deliberare comitetulu decide cu unanimitate ca

Crisian profesor si tot odata bibliotecariu alu asociatiunii sa se incuviintéca a suplini pe Dr. Barcianu in directiune de directoru pàna la deplin'a insanatosiare a acestui'a.

Nr. 149. Eugen Brote cassariu alu asociatiunii face cunoscutu, ca pentru quartirulu cu 6 incaperi din etagiulu I. alu casseloru Asociatiunii strad'a morei Nr. 8 nu se ofere chiria anuala mai mare decâtu numai 550 fl. in locu de 600 fl. precum se preliminarase.

— Se incuviintédia cá acelu quartiru sè se inchiriedie cu 550 fl. pe anu.

Nr. 150. Totu dn. cassariu propune cá dupace taxele de membrii ordinari chiari si cu modulu introdusu dela unu timpu incóce dea se incassa spre usiorarea dloru membrii totu numai pe câte unu trimestru, intra nespusu de greu, se i se permitta a mijloci incassarile prin mandate postali precumu se face si de càtra alte institute, societati, reuniuni in tiara si in afara.

Considerandu multimea cereriloru si pretensiuniloru cate se facu din mijloculu publiculu catra asociatiune respective catra cass'a prea modesta pe anu ce merge in proportiune crescènda:

— Metodulu de incasare ce se propune, se incuviintédia. Sibiu, d. u. s.

Iacobi Bologa m. p.,
vice-presiedinte.

G. Baritiu m. p.,

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru: Siulutiu, Harsianu si Brote.

S'a autenticatu. Sibiu in 4 Novembre 1886.

Siulutiu m. p.

E. Brote m. p.

Harsianu m. p.

Nr. 390/1886

Procesu verbale

alu Comitetului asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a din 26 Novembre 1886.

Presiedinte: Iacobi Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: Br. Davidu Ursu, Bas. de Harsianu, C. Stezariu, Elia Macellariu, Parteniu Cosm'a, Dr. Ilarion Puscariu, Zacharie Boiu, I. Popescu, E. Brote cassariu.

Secretariu: G. Baritiu.

Nr. 153. Resolutiunea oficiulu reg. ung. pentru mesurarea competentieloru emanata din 22 Novembre Nr. 3011: 1886 cu privire la fassiunea averiloru Asociatiunii inaintata sub Nr. 221/1886. Comitetulu fiindu provocatu a presentá inea pe trei ani trecuti dupa instructiuni cu totul noue inventarie exacte atátu despre averea propria, câtu si despre alte fonduri care s'aru afla in administratiunea sa, unulu câte unulu, spre acestu scopu i se remitu actele, éra acelea

— Se transpunu cassariulu Asociatiunii cu scopu de a se complana afacerea.

Nr. 154. Sententi'a judelui reg. ung. din 12 Sept. Nr. 2172/1886 presentata in 11 Novembre privitóre la legatulu de 100 fl. primitu de càtra Asociatiune din remasulu lui Todoru Moldovanu-Bucsia dela Mediasiu, pentru care se cere tax'a de transcriptiune, si in nexu cu acésta, cererea veduvei Maria Moldovanu-Bucsia relativa la aceeasi afacere.

— Sè se rescrie numitei veduve, ca din partea comitetului s'au facutu pasii necesari inca din Februaru a. c. la oficiulu reg. ung. de competentie din Seghisióra.

Nr. 155. Dn. Eugenu Brote cassariu alu Associatiunei cu adres'a din 1 Novembre a. c. aduce la cunoscintia, ca in aceea di a depusu la cassa sum'a de 100 fl. v. a. cá taxa de membru pe viatia si cere cá se fia trecutu in registrulu membriloru pe viatia.

— Sum'a de 100 fl. v. a. depusa de cátra dn. E. Brote primita fiindu la cassa, se ia spre sciintia cu multiamita.

Nr. 156. On. dn. Georgie Popoviciu proprietariu mosiei Stroiensci in Bucovin'a trimite cu asemnatiune postala subserisa de dr. M. Lupu avocatulu in Suceava cátra directorulu diariului Tribun'a sum'a de 100 fl. v. a. cá contribuire la fondulu scóleloru romane si alu internatului de fetitie din Sibiiu.

— Sum'a de 100 fl. incassata a intratu la fondu. Generosului domnu donatoru se i se dea multiamita caldurósa pentru frumosulu daru facutu in interesulu culturai sexului femeiescu (Exh. Nr. 370).

Nr. 157. Dr. med. Ludovicu Mehiesiu dela Mehadi'a trimite 2 fl. 50 cr. v. a. cá taxa de membru ordinariu pe sem. II. din a. 1886.

— Spre sciintia (Exh. 368).

Nr. 158. Directiunea bibliotecei dela Universitatea ces. reg. din Cernauti cu scrisóra din 27 Octobre a. c. arata, ca dupace acea biblioteca possede cursurile fóiei Transilvani'a dela 1868 pana inclusive 1874, se simte trebuintia de a possede colectiunea intréga si cere a se trimite si cele optu volume 1875—1886; ofere si din partea sa pentru bibliotec'a Associatiunei publicatiunea „Die Bucovinaer Landesbibliothek und die k. k. Universitäts-Bibliothek; Geschichte und Statistik, von Dr. Karl Reifenkugel etc. Czernovitz 1885.

— Bibliotecariulu Associatiunei este avisatu a trimite cele 8 volume la directiunea numitei bibliotece in Cernauti; éra cartea primita se va trece in catalogulu bibliotecei asociatiunei (Exh. 369).

Nr. 159. Academi'a magiara de sciintie din Budapesta trimite pentru bibliotec'a Asociatiunei o serie lunga de publicatiuni in diverse ramuri de sciintie pe lángha consemnatiune.

— Cartile primite s'au transpusu la biblioteca, éra consemnarea originala subserisa cá documentu de primire s'a remisu Academiei cu multiamita. (Nr. exh. 371).

Nr. 160. Academi'a imperiala de sciintie dela Vien'a trimite prin mijlocirea Comissionarului B. G. Popoviciu cu data din 30 Octobre a. c. unu pachetu de mai multe publicatiuni sciintifice pentru bibliotec'a Associatiunei pe lángha doue consemnatiuni.

— Cartile s'au transpusu la biblioteca, éra consemnatiunile subserise cá adeverintia de primire cu multiamita, s'au inaintatu la adres'a academiei imperiale. (Nr. Exh. 377).

Nr. 161. Dn. Vas. Ignatu avocatulu in Beiusiu cu dat'a din 16 Novembre a. c. remite list'a de colecte Nr. 79 insoçita de 55 fl. 20 cr. sum'a adunata pentru fondulu scóleloru si alu internatului de fete din Sibiiu.

— Sum'a de 55 fl. 20 cr. (patru márce) a intratu la fondu; publicarea listei urmédia a se face alaturea cu altele (Exh. 381).

Nr. 162. Cassariulu arata cu raportu din 10 Nov. a. c. cá locuintiele din casele Associatiunei transilvane strad'a morei Nr. 8 s'au inchiriatu precum urmédia:

In etagiulu I.

Cuarterulu I. cá celu mai mare cu . . .	550 fl. pe anu.
Cuarterulu alu II-lea cu	400 " " "
" " III-lea cu	100 " " "
In parteru unu cuarteru cu	400 " " "

Sum'a chiriiloru pe anu 1450 fl. v. a.

Patru incaperi rezervate pentru comitetu cu cancelaria, biblioteca, archiva, cassa; doue pentru servitori.

— Inchirierile realizate in regula se apróba (Exh. Numerulu 375).

Nr. 163. Comisiunea economica a Comitatului Sibiiu trimite in 10 esempl. unu raportu alu comitetului municipale de coprinsu, cá se infintiedia unu fondu pentru ameliorari in tóte ramurile economiei poporului; Asociatiunea transilvana este invitata a'si da si densa parerea, cam ce ajutore economice ar afla mai necesare pe teritoriulu acestui comitatu alu Sibiiului.

— Sè se reflectedie la timpulu seu din partea comitetului deocamdata: La necesitatea de a se infintia pe la sate asia numite scóle de tierani pentru economi'a de modelu; o scóla de tiesutu in orasiulu romanescu Salisce pe resbóie de constructiunea cea mai avantagiósa, spre a se incuragia cátu se póte mai multu industri'a de casa; in fine la concursu pentru burse si alte ajutore se fie luate in consideratiune si suplicele tineriloru romani (Exh. 373).

Nr. 164. Magistratulu (primari'a) Sibiiului cu data din 16 Novemvre 10120/1886 comunica comitetului, ca asociatiunea transilvana pe temeulu censului seu actualu este trecuta in registrulu contribuentiloru virilisti; éra in acésta calitate are dreptu de a fi reprezentata in comunitatea municipala a Sibiiului; deci comitetulu este invitatu a denumi unu membru care se represente Asociatiunea.

— Membrulu Eugeniu Brote este alesu in unanimitate cá reprezentante alu Asociatiunei transilvane in adunarile comunali ale Sibiiului (Exh. Nr. 386).

Nr. 165. Dn. Bartolomeiu Baiulescu parochu in Brasiovu cere 20 esemplare din carticic'a publicata in anulu 1884 despre necesitatea incuragiarei meseriiloru la poporulu nostru.

— Exemplariile cerute se trimitu la adres'a Directiunei despartimentului.

Nr. 166. Ioanu Horra subiectu de farmacistu prin scrisóra simpla din 28 Octobre cere ajutoriu spre a se inscrie la cursu.

— In lipsa de ori-ce fondu destinatulu spre asemenea scopu cererea nu se póte acorda.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.

Vice-pres.

G. Baritiu m. p.

secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se increde dloru: Z. Boiu, Dr. I. Puscariu, si P. Cosm'a.

S'a autenticatu. Sibiiu in 1 Decembre, 1886.

Z. Boiu m. p.

Dr. I. Puscariu m. p.

P. Cosm'a m. p.

Apelu*)

pentru ridicarea unui monumentu lui Radetzky in Viena.

Dupa mórtea neuitatului maresialu contele Radetzky repentinu s'a manifestatu de dorintia publica: el, un beliduce incoronatu cu lauri, carele in serviciu au avut 72 de ani sub 5 domnitori a participat la toate luptele, acestui adevaratu parinte al Austriei, acestui patriotu escelentu prin fidelitate si prin patriotismu, sè se ridice in Vien'a un monumentu demnu.

Resboinulu nostru a durat un anu — relatiunile nefavorabile au durat ani si diferite obstacole au impeditat realizarea acestei dorintie.

Din anul acesta totu mai tare se rareste numerulu acelor'a cari au servitu, luptatu si sàngeratu sub conducerea lui Radetzky, — deci nu este timpul de perdutu, cá cei cari mai traiescu se vadia ridicarea monumentului.

Cu autorisarea cea mai inalta, eu primescu conducerea acestei intreprinderi, spriginitu fiindu asia prin comitetulu care s'a compusu afara de multi generali esiti din scól'a lui Radetzky, din reprezentantii cercurilor diverse.

Si eu singuru fiindu unulu dintre aceia, cari au primitu botezulu de focu sub Radetzky, me adresezu cu acelu apelu cátra camaradii de arme din acelu timpu, cá se conlucre la promovarea acestui scopu.

Unu apelu patrioticu inregistratu inainte cu luni deja prin unu redactoru alu unei foi militare a datu de asia resunetu, încàtu momentanu s'au intèmplatu multe subscrieri.

Contribuirile asia a singuraticiloru, cá si a intregiloru corpuri de armata demonstréza din nou despre spiritulu traditionalu alu armatei, si garantéza despre conlucrearea generala a intregii puteri de armata chieste spre apararea cu puteri unite a monarchiei.

Asemenea apelu indreptu cátra locuitorii monarchiei austro-maghiare, cari pastréza cá suveniru neperitoriu numele lui Radetzky.

Sute de mii din tóte partile a imperiului, — mosi si parinti ai generatiunei presente, au servitu sub gloriosulu maresialu, si reintorcèndu la caminele loru au transplantatu si la cei ce se tinu de ei insufetirea consacrata tatalui Radetzky, care pe dènsulu l'a ridicatu intre cei mai populari, si a electrisatu pe fie-care, care a fostu martorulu simtieminteloru si blàndetiei umane a beliducelui mosnégu.

*) Acestui Apelu trimisu de a dreptulu pe cale oficiósa spre publicare; pe lângã tóta angustimea spatiului, i facemu cu placere si cu atàtu mai virtósu dupace ne este cunoscutu la toti, cá dieci de mii ostasi de nationalitate romàna au servitu sub comand'a suprema a maresialului Radetzky in Itali'a si pe airea cu credintia si cu bravura esemplara. Red. Tr.

Spiritulu nostru a fost alimentatu cu tóta ocasiunea de siguru rezultat va promová infintiarea semnificativã aducere aminte recunoscátore, care va merite a eroului, carele a statu aprópe legala cu tóte popórele monarchiei.

Benariulu luptatoriului invalidu, a mosnégului, si a marelui sermanu cade cu totu atàt'a greutate in cumpena, cá si galbinii avutiloru.

Monumentulu lui Radetzky se reamintésca odata urmatoriloru nostri: cá ce a fostu in stare a ajunge unu beliduce de 82 de ani, carele intre impregiurarile cele mai grele incungiuratu din tóte partile, spriginitu fiindu prin increderea Domnitoriului seu si a armatei sale, precum si prin iubirea soldatiloru sei, cu statornicie neinvinsa pàna in fine a purtatu o victorie dupa alta preste puterea precumpanitóre a inamicului.

Vien'a, in 27 Iunie anulu 1886.

Archiducele *Albrecht* m. p.,
maresialu.

Sumele destinate acestei intreprinderi patriotice, pentru scopulu adunarei caroru se recomanda infintiarea comiteteloru mai mici, se róga a se trimitte comitetului centralu in Vien'a (oficiulu cuirasierei supreme ces. reg.) sau primei case de pastrare austriace (in Vien'a Graben Nr. 21). Si membrii din josu subscrisi ai comitetului se oferu a primí ofrandele. Sumele incurse de locu se voru elocá fructiferu, si pe lângã eventualele signaturi alese se voru publica sistematice.

Cu lucrarea monumentului s'a incredintiatu profesorulu Gaspar Zumbusch, carele a facutu deja in anulu 1841 modelulu bustei fericitului maresialu.

Vien'a, in 30 Iunie anulu 1886.

Archiducele *Albrecht* m. p.,
maresialu cá presiedinte.

Principele Emeric Thurn si Taxis, generalu de cavalerie cá substitutulu presiedintelui. Alfred Arnett, cav. consilieru aulicu ces. reg., Baron Ferdinand Bauer, feldzeugmeister, Contele Arthur Bylandt-Reidt, feldzeugmeister, Baron Frideric Beck, feldmarschal leitnant. Contele Eduard Clam-Gallas, generalu de cavalerie. Contele Francisc Crenneville, feldzeugmeister. Emil Dembscher, maior in reserva-notariu. Baron Iosif Döpfner, feldzeugmeister. Nicolau Dumb'a, Cav. Eduard Graef de Libloy, generalu de cavalerie. Principele Constantin Hohenlohe-Schillingsfürst, generalu de cavalerie. Contele Coloman Hunyady de Kéthely, feldmarschal locotenentu. Contele Emeric Hunyady de Kéthely, cameralu ces. reg. Contele Ioan Huyn, feldzeigmeister. Baron Adalbert Knebel de Treuenschwert, feldzeugmeister. Baron Alesandru Keller, generalu de cavalerie. Iosif Latour de Thurmburg feldmarschal locotenentu. Baron Frideric Mendel, feldzeugmeister. Baron Francisc Nopcsa. Baron Frideric Packeny de Kilstädter, feldzeugmeister. Baron Eugen Piret de Bihain, generalu de cavalerie. Cav. Iosifu Rodakowski,

feldmarschal locotenent. Baron Frhr. v. Springer, locotenentu sup. Principele Emeric Thurn-Taxis, generalu de cavalerie. Principele Hugo Thurn-Taxis, maior. Eduard Uhl, primariu. Iosifu Weile de Weile, maioru gubernialu. Conte Zeno Welsersheimb, feldmarschal locotenent. Conte Carolu Wenckheim, cameralu reg. Conte Ioan Wilczek, Gaspar Zumbusch profesor m. p.

Bibliografie.

Publicatiunile Academiei Romane din Bucuresti.

Aprilie 1886.

Depositu la librariile: Socecu & Co. Bucuresti, Fratii Siarag'a, Iasi. Otto Harrassowitz, Leipzig. — W. Krafft, Sibiu. — Gerold & Co., Viena.

(Urmare).

Tom. III. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 2.—. Relatiuni istorice despre tierile Romane din epoca dela finele vécului XVI-lea si inceputulu celui alu XVII-lea, estrase din opera intitulata „Alexandriiski Patriarchu Meletii Pigasu“, compusa de Ioan Melysievski profesoru la Academia teologica dela Kiev, Tom. I, Kiev 1872, de P. S. S. Ep. Melchisedecu. Desvoltarea progresiva a luminatului electricu. Memoriu de M. Bacaloglu. Schitie asupra starii economice a Romaniei in véculu alu XVIII-lea, Memoriu de P. S. Aurelianu.

Tom. IV. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1881-82 Vol. 4°. L. 3.— Memoriu P. S. S. Ep. Melchisedecu despre Tetraevangelulu lui Stefanu celu Mare de Homoru si Tetraevangelulu Metropolitului Grigorie dela Voronetiu, ambele manuscripte. Comunicatiunea Dlui Gr. Stefanescu despre decisiunile congresului geologicu internationalu tinutu la Boloni'a in 1881. Bolidulu din sér'a de 25 Augustu 1881 st. n. vediutu la Brail'a. Nota de St. Hepites. Temperatur'a dilei de 25 Augustu 1881 st. n. la Brail'a. Nota de St. Hepites.

Tom. IV. Sect. II. Memorii si notitie Vol. 4°. L. 6.— Puiu, legenda de Carmen Sylv'a L. —.50. Biografi'a prea sântitului Dionisie Romano, episcopulu de Buzeu, de Ep. Melchisedecu L. 1.—. Inscriptiunile bisericeloru armenesci din Moldov'a, de Ep. Melchisedecu L. —.40. Cercetari asupr'a mineraleloru din masivulu cristalinu dela Brosceni de P. Poni L. —.60. Chromatic'a poporului romanu. Discursu de receptiune, de S. Fl. Marianu, — cu respunsulu Dlui B. P. Hasdeu L. 1.—. Memoriu despre miscarea literaturii istorice in Romani'a si in strainatate urmata in decursulu aniloru 1880 si 1881, de V. Maniu L. 2.—. Consideratiuni geologice asupr'a albiei Dâmbovitiei de Grigorie Stefanescu. — Meteoritul dela Mociu in Transilvani'a, de Gr. Stefanescu L. —.50. Consideratiuni relative la studiulu experimentalu alu miscarii apei in canale descoperite si la constitutiunea intima a fluideloru, de Spiru Haretu. L. —.40. Notitie biografice asupr'a vietii si activitatii decedatului membru alu Academiei Romane Andreiu Mocioni (Mocsonyi), de V. Babesiu L. 60. —. Óre-cari dispositiuni noue din cabinetulu de fisica alu Universitatii din Bucuresti, de Em. Bacaloglu L. —.20. Vegetatiunea Dobrogei. Relatiune prezentata de Dr. D. Brândza. L. 1.50.

Tom. V. Sect. I. Desbaterile Academiei in anulu 1882-83. Vol. 4°. L. 3.—.

Tom. V. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 5.—. Despreuciderea lui Mihaiu Voda Vitézulu, — Documente noue istorice, de Nicolae Ionescu. — Manuscrisu despre crucea lui Vladu Draculu. — Relatiune de Nicolae Ionescu. — Notiuni generale despre industri'a pigmenteloru de N. Teclu L. —.50. Viéti'a si operele lui Petru Maior. — Raportu de receptiune de At. M. Marienescu, — cu Respunsulu V. A. Urechie L. 1.20. Descântece adunate de H. Saulescu. — Raportu de S. Fl. Marianu. — Din manunchiulu manuscrisulu Saulescu. Raportu de N. Ionescu. — Raportu relativu la scrierile lui G. Saulescu, de Jacob Negruzzi. — Raportu relativu la scrierile lui G. Saulescu, de T. Maiorescu L. —.60. Expeditiunea dela München din anulu 1882. Relatiune de Em. Bacaloglu L. —.20. Despre icónele miraculoase dela Athon de proveninta romana, de Episcopulu Melchisedecu L. —.20. Raportu asupr'a calatoriei la ruinele Sarmisegetusei si a informatiuniloru adunate la fati'a locului in anulu 1882 de G. Baritiu L. —.30. Profilaxia pelagrei, de Dr. I. Felix L. —.50. Dare de séma asupr'a congresului alu patrulea internationalu de igiena tinutu la Geneva in lun'a Septemvire 1882, de dr. I. Felix L. —.40. Grigoriu Urechie. Contribuiri pentru o biografie a lui, de Ioanu Sbir'a L. 1.—.

Tom. VI. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1883-84. Vol. 4°. L. 2.—. Raportu asupr'a cercetariloru facute in Archiv'a Statului si in Bibliotec'a Marciana din Venedi'a cu privire la Istori'a Romaniloru de G. L. Frolo.

Tom. VI. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 4.—. Viéti'a si scrierile lui Grigorie Tiambulacu, de Episc. Melchisedecu L. 1.20. Despre Alexandru Mavrocordatulu Exaporitululu si despre activitatea sa politica si literara, de A. Papadopolu Calimachiu L. —.20. Dare de séma despre Expositiunea de electricitate dela Viena din 1883, de Em. Bacaloglu L. —.30. Dare de séma despre Expositiunea de igiena din Berlinu din anulu 1883, de Dr. I. Felix L. —.50. Serviciulu meteorologicu in Europ'a. — Note de caletorie de St. C. Hepites L. 2.—. Entomologi'a romana. Coleopterele de pe domeniulu Brosteni din judetiulu Suciav'a, de Gr. Stefanescu L. —.40.

Tom. VII. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1884—85. Vol. 4°. L. 3.—. Program'a pentru adunarea dateloru privitoare la limb'a romana de B. P. Hasdeu. Relatiune despre cercetari istorice privitoare la Romani facute la Rom'a de Dr. M. Gr. Obedenaru. Raportu asupr'a cercetariloru istorice facute in Transilvani'a si Ungari'a de G. Baritiu. Tabla pentru reducerea la nivelulu marei a presiuniloru barometrice observate in Bucuresti (inaltime 78 metri) intocmita de I. A. Cantacuzinu. Temperatur'a dilei de 25 Augustu st. n. 1881 la Brail'a. Nota de St. C. Hepites, Bolidulu din séra de 25 Augustu st. n. 1881 vediutu la Brail'a. Nota de St. C. Hepites. Dare de séma asupr'a Marelui Etimologicu alu Romaniei de B. P. Hasdeu.

Tom. VII. Sect. II. — Memorii si notitie:

Flor'a din fostulu districtu romanescu alu Naseudului in Transilvani'a de Florianu Porcius, — cu respunsulu dlui P. S. Aurelianu L. 1.50. Cuventu despre expediti'a lui Igoru

Sveatoslavici Principele Novgorodului Nordicu contr'a Polovtiloru sau Cumaniloru. Traducere si note de A. Papadopol-Calimachu L. —40 Inscriptiunea dela Manastirea Resboienii, judetiulu Némtiului, comentata de Ep. Melchisedecu L. —40. O visita la câteva manastiri si biserici antice din Bucovin'a de Ep. Melchisedecu L. 1.—. Câtev'a inscriptiuni si documente din Bucovin'a adunate de S. Fl. Marianu L. —30.

Observatiuni meteorologice facute la Brail'a in anii 1879 si 1880 de St. C. Hepites. L. 4.—

Observatiuni meteorologice facute la Iasi în anii 1879 si 1880 de P. Poni. L. 1.—

Observatiuni meteorologice facute la Ferestreu (Bucuresci) in anii 1879 si 1880 sub directiunea Dlui P. S. Aurelianu L. 1.50.

Dictionarul limbii române, elaboratu cá proiectu de A. T. Laurianu si I. C. Massimu 2. vol. in 8°. mare. L. 60.—

Glossariu, care cuprinde vorbele din limba româna straine prin originea sau form'a lor, cum si cele din origine indoiösa, elaboratu cá proiectu de A. T. Laurianu si I. C. Massimu 1. vol. in 8°. mare 12.—

Gramatica limbii romane. Partea I. Analitica. — Partea II. Sintetica, de Tim. Cipariu. 2 vol. 8°. (câte 5 lei). L. 10. (Sfâröita).

Operele principelui Dimitrie Cantemiru :

I. *Descriptio Moldavie* cu chart'a geografica a Moldaviei si unu facsimile, 1 vol. in 8°. L. 4.—

II. *Descrierea Moldaviei*, tradusa din textulu originalu latinescu aflatu in museulu asiaticu alu Academiei imper. scientifice dela St. Petropole, cu chart'a geografica a Moldaviei si unu facsimile 1 vol. in 8°. L. 4.—

III. IV. *Istor'ia imperiului Otomannu, crescerea si scaderea lui* — cu note förte instructive. — Traducere romana dupa editiunea englesa, francesa si germana de dr. Ios. Hodosiu — Cu *Indice alfabeticu despre persönele, localitatile si evenimentele cele mai insemnate in acösta istorie* si cu o stampa representându *Palatulu lui Cantemiru in Constantinopole*. 2 vol. in 8°. L. 18.—

V. Partea I. *Evenimentele Cantacuziniloru si Brâncoveniloru din Tér'a Muntenesca*, tradusa dupa versiunea grecesca de G. Sion — Partea II. *Divanulu sau gâlcöva intieleptului cu lumea*, cu unu glosariu si prefatia de G. Sion 1 vol. in 8°. L. 3.—

VI. *Istor'ia ieroglifica* (oper'a originala inedita, scrisa in limb'a romanésca la 1704). — *Compendiolum universae logices institutionis*. — *Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius*. — Cu mai multe facsimile si stampe lucrate de Cantemiru, unele separate si altele intercalate in textu L. 10.—

VI. *Vita Constantini Cantemyrii cognomento senis Moldaviae principis*. — *Collectanea orientala*. Publicate dupa manuscrisele din bibliotec'a Museului asiaticu din St. Petersburg Lei 2.—

Scöl'a superiöra de fetitie din Sibiiu.

(Continuare din Nr. 19—20.)

Transportu din Nr. 19—20: 6719 fl. 88 cr., 200' fl. obligatiuni, 932 fl. 43 cr. libelu de depuneri.

In urm'a apelului de a contribui la scöl'a de fetitie au mai incursu dela Domnulu Ioan Predovicu, parochu in Ocn'a Sibiiului 2 fl.; dela Domnulu George Popovicu, proprietariu mosiei Stroesci din Suceav'a 100 fl.

Prin lista Nr. 79. (Colectoru Vasilie Ignat, adv. in Beiusiu): Vasilie Lazar, sen. economu in Baleni 2 fl.; Paulu Clonda, economu in Baleni 20 cr.; Samuel Swartz carci-mariu in ? 30 cr.; Pop'a Danielu, economu in B. Lazuri 40 cr.; Vasiliu Ignatu, adv. in Beiusiu 50 fl.; Ioanu Glitia, notariu in Hidisielu 2 fl. 50 cr.; Sum'a listei 55 fl. 20 cr.

Sum'a totala 6877 fl. 08 cr., in obligatiuni 200 fl., 932 fl. 43 cr. in libele de depuneri.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului românü.

Anuntiu de abonamentu.

Cu 1 Ianuariu 1887 se incepe cursulu alu XVIII-lea alu foiei

„TRANSILVANIA“

pe anulü 1887.

Dupace in siedinti'a II a adunarei generale dela Alb'a Iuli'a tînuta in 9 Augustu 1886 s'a reasumatu conclusulu adunarei generale din Orescia si s'a decisu cá din 1 Ianuariu 1887 nu numai membrii fundatori si pe viatia, ci si toti membrii ordinari ai asociatiunei transilvane se primesca acösta föia gratis si franco de portulu postei, asia avemu onöre a face cunoscutu, cá la toti domnii membri ordinari, câtü platescu regulatu tax'a de 5 florini v. a. pe anu, se va trimite Transilvani'a gratis pe fie-care anu.

Pentru nemembrii pretiulu este 3 fl. v. a. pe anulu intregu. Afara din monarchia 9 franci. Pe creditu nu se dà; nici se primesce abonamentu pe semestru, ci numai pe anulu intregu.

Nri singuratici din anii trecuti nu se dau, cáci töte exemplariile remase neabonate s'au legatu in brosiure si ele formédia proprietatea Asociatiunei. Din aceste se vendu cu câte 2 fl. 1 exemplariu.

Din anii 1868 si din 1881 nu se mai afla nici unu exemplariu; din ceilalti ani se afla.

Banii de prenumeratiune se trimitu cu mandatu postalü de a dreptulu la Comitétulu Asociatiunei transilvane in Sibiiu.

Pe lângä alte scrieri destinate pentru publicare, se primescu ori-ce anuntieri bibliografice, cumu si recensuni sau dari de sama, inca si critice scrise in spiritu obiectivu asupr'a productelorü literarie, scientifice si artistice.

Redactiunea.